

νίας αντίληψιν τοῦ Δημητρίου, πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Δι' αὐτὸ πιστεύω, ὅτι καίτοι δὲν ἔχομεν πρὸς τὸ παρὸν ἀμέσους ἀποδείξεις περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ κτίσματος, πρέπει πάντως νὰ ἀποκλείσωμεν τὴν ἐρμηνεϊαν του ὡς ἀγορᾶς ἢ ξενῶνος. Ἀμφότερα εἶναι χώροι εὐπρόσιτοι, διότι ὑπηρετοῦν συλλογικὰς ἀνάγκας, ἐνῶ τὸ θεωρούμενον ἀνάκτορον εἶναι ἐξηρημένον εἰς τὴν κορυφὴν ὑψώματος καὶ περιβάλλεται ὑπὸ ἀνδῆρων καὶ ἰσχυρῶν τειχῶν, δίκην ὄχυροῦ.

Τὸ ἀνάκτορον καὶ ἡ Ἱερά Ἀγορά εἶναι προφανῶς τὰ σπουδαιότερα δημόσια κτίσματα τῆς ἀρχαίας Δημητριάδος, πρὸς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν ὁποίων πρέπει νὰ κατευθυνθῇ ἡ προσπάθειά μας εἰς τὸ μέλλον, ἂν ὑπάρχῃ σοβαρὰ πρόθεσις συνεχίσεως τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἀποκάλυψιν τῆς σπουδαίας αὐτῆς ἑλληνιστικῆς πόλεως, τῆς ὁποίας γνωρίζομεν καλῶς τὸν τεχισμὸν καὶ τὴν περίμετρον, ἀλλὰ μέχρι πρό τινας τίποτε σχεδὸν περὶ τῶν δημοσίων κτηρίων τῆς.

3. « Κουρσοῦμ Τζαμί » Τρικάλων

Κατὰ τὰς ὑποδείξεις καὶ τὰ σχέδια τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεων, τῇ ἐπιβλέψει δὲ τοῦ πολ. μηχανικοῦ Εὐ. Καλκετενίδη, ἐγένετο ἔναρξις τῆς συντηρήσεως τοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους Ὁσμάν Σάχ ἢ Κουρσοῦμ Τζαμί, ἐν Τρικάλοις. Αἱ ἐργασίαι περιορίσθησαν πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ περιβάλλοντος τὸ μνημεῖον χώρου καὶ τὴν περίφραξιν, ἐνῶ ἐμελετήθη ἢ ἀπόφραξις τῶν καθέτων ρηγμάτων, ὡς καὶ ἡ ἀνακεράμωσις τῆς στέγης.

4. Μετέωρα

Εἰς τὰς συνεχιζόμενας ἀπὸ ἐτῶν ἐργασίας συντηρήσεως τῶν μνημείων τῶν Μετεώρων, κατὰ τὰ σχέδια τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεων, ἐβοήθησεν ὁ Ἐπιμελητῆς Ἄγγελος Λιάγκουρας τὴν τεχνικὴν ἐπιβλεψιν εἶχεν ὁ αὐτὸς μηχανικὸς Εὐ. Καλκετενίδης.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ

1. Ἰωλκός

Καὶ κατὰ τὸ 1961 ἐσυνεχίσθη ἡ συστηματικὴ ἀνασκαφὴ τῆς ἀρχαίας Ἰωλκοῦ, δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, εἰς τὸ « Ἔργον » τῆς ὁποίας (1961, σελ. 51 - 60) ἐδημοσιεύθη σχετικὴ ἔκθεσις.

Τὰ κυριώτερα πορίσματα τῆς ἀνασκαφῆς, ἢ ὁποία καὶ ἐφέτος περιορίσθη εἰς τὴν στρωματογραφίαν (Πί ν. 194 α), ἐπειδὴ δὲν κατορθώθη

ἀκόμη νὰ κατεδαφισθοῦν τὰ ὑπερκείμενα τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου τμήματα τοῦ τουρκικοῦ τείχους καὶ τὰ οἰκήματα, ὑπῆρξαν ἐν περιλήψει τὰ ἑξῆς : α. Τὸ μυκηναϊκὸν στρώμα τῆς Ἰωλκοῦ ἔχει τεράστιον πάχος, ἀφοῦ μόνον ἡ ἐπίχλωσις τῆς ΥΕ. ΙΙΙ περιόδου ἔφθανεν εἰς 2.80 - 3.00 μ. Ἡ διαπίστωσις εἶναι ἐκπληκτικὴ, ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε, μόνον εἰς τὴν γειτονικὴν Νήλειαν (τὰ « Πευκάκια » τοῦ Βόλου) εἶχε σημειωθῆ ΥΕ. στρώμα πάχους 2 - 2.50 μ. (Πρβλ. τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρ., 1957, σελ. 31 ἑξ.), ἐνῶ εἰς ἄλλας θέσεις τῆς Θεσσαλίας, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον ἔδειξαν αἱ γενόμεναι ἔρευναι, δὲν ἀνεκαλύφθησαν ἄξια λόγου μυκηναϊκὰ στρώματα. Ἡ ἔρευνα καὶ μελέτη τῶν πλουσιῶν αὐτῶν μυκηναϊκῶν στρωμάτων τῆς Ἰωλκοῦ ἐλπίζεται ὅτι θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς περιόδου ἐν τῇ θέσει ταύτῃ καὶ πιθανῶς εἰς τὴν ἐπίλυσιν γενικωτέρων χρονολογικῶν προβλημάτων.

β. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν ΥΕ. ΙΙΙ γραπτῶν ἀγγείων (διότι περὶ τῶν μονοχρῶμων δὲν γεννᾶται ζήτημα) εἶναι ἐντοπίας προελεύσεως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς περιόδου (ΥΕ. Ι) ἐσημειώσαμεν παλαιότερα ἐντόπια ἀπομιμήματα, ἀλλὰ τότε ἀκόμη τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπεισάκτων γραπτῶν ἐφαίνετο λίαν ὑψηλόν, ἐνῶ τώρα εἶναι καταφανῆς ἡ αὐτονομία καὶ ἀνεξαρτησία τῆς Ἰωλκοῦ ὡς ἀγριοπλαστικοῦ κέντρο.

Εἰς τὴν κεραμεικὴν τῆς ΥΕ. ΙΙΙ περιόδου ἄλλο στοιχεῖον ἀξίον ἐξάρσεως εἶναι ἡ τεχνικὴ τῶν ἀγγείων, ἢ χρῆσις μελανοῦ ἢ κάπως ἄμαυροῦ βερνικίου καὶ ἡ ἐντονος τάσις πρὸς ἀπλούστευσιν καὶ σχηματοποίησιν τῶν κοσμητικῶν θεμάτων, τὰ ὁποία πρὸς τὸ τέλος τῆς περιόδου προσημαίνουν τὸν « Πρωτογεωμετρικὸν » ρυθμὸν.

γ. Ἡ Πρωτογεωμετρικὴ περίοδος ἐν Ἰωλκῷ φαίνεται ἐπίσης μακρὰ καὶ ἀντιπροσωπεύεται μὲ πλούσια στρώματα (πάχους 1.80 - 2.00 μ.) καὶ τέσσαρας ἀρχιτεκτονικὰς φάσεις. Ἡ μετάβασις ἐκ τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου εἶναι μᾶλλον ὁμαλὴ, τοῦλάχιστον εἰς τὴν κεραμεικὴν, ὅπου ἡ ἀλλαγὴ φαίνεται ἀποτέλεσμα φυσιολογικῆς ἐξελίξεως καὶ ὄχι « εἰσβολῆς ». Στρώμα καταστροφῆς δὲν διεπιστώθη κατὰ τὴν παροῦσαν ἀνασκαφικὴν περιόδον εἰς τὸν συνοικισμὸν, ἐνῶ εἰς τὸ παραπλεύρως κείμενον ἀνάκτορον ἢ πυρπόλησις εἶναι ἐμφανῆς. Εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν δὲν διεπιστώθησαν ἐπίσης ἀλλαγαι : τὰ οἰκήματα εἶναι εὐθυγράμμου κατόψεως, ἢ κρηπὶς λιθόκτιστος καὶ ἡ ἀνωδομία ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Εἶναι ὁμως ἐξ ἴσου ἀληθές, ὅτι τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποία πρὸς τὸ παρὸν κατέχομεν περὶ τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκημάτων εἶναι ἀνεπαρκῆ, δι' ἀσφαλῆ σύγκρισιν.

2. Όμολιον

Ἡ τυχαία κατά τὴν ἀπόληψιν ἀργίλλου ὑπὸ ἐργατῶν ἀνεύρεσις χρυσῶν κοσμημάτων ἐξαιρέτου τέχνης, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὑψώματος «Ντάπη Ράχη» πλησίον τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ, πρὸ τοῦ ἀρχαίου Όμολίου καὶ τοῦ οὐχὶ μακρὰν ἐπίσης κειμένου ὁμωνύμου χωρίου (τέως Λασποχώρι), ἐγένετο ἀφορμὴ διενεργείας δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὸν χῶρον μιᾶς ἐκ τῶν πολλῶν λησμονημένων ἀρχαίων πόλεων τῆς Θεσσαλίας. Τὰ χρυσᾶ κοσμήματα ἀποτελοῦν ἀληθῆ ἠθασυρὸν, τὸν ὁποῖον ἀπεπειρήθησαν νὰ οἰκειοποιηθῶν οἱ εὐρόντες, τελικῶς ὅμως, χάρις εἰς τὰς προσπάθειάς τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, παρεδόθη καὶ ἤδη ἐκτίθεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Βόλου. Τὸ εὑρημα θὰ μελετηθῆ ἰδιαίτερως, ἐνταῦθα δὲ ἐκθέτομεν κυρίως τὰ ἀποτελέσματα τῶν δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν, αἱ ὁποῖαι ἀρχικῶς περιωρίσθησαν εἰς τὴν θέσιν εὐρέσεως τῶν κοσμημάτων, ἀλλὰ κατόπιν ἐξετάθησαν καὶ πρὸς ἄλλα σημεῖα τῆς περιοχῆς, ὅπου ἡ ἐπέμβασις ἐκρίθη ἀναγκαία, διὰ νὰ ἀποτραπῆ σύλλησις.

Ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ Όμολίου ἐξετείνεται ἐπὶ τῶν βορείων κλιτύων προβούνου τῆς Όσσης, μεταξύ δύο ρευμάτων (Πί ν. 194β), ἐξ ὧν τὸ πρὸς δυσμᾶς «Ρέμα τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς» εἶναι βαθὺ καὶ ἀπότομον, τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς «Ρέμα τοῦ Κολιαλῆ» ἀποτελεῖ σήμερον τὸ δυτικὸν ὄριον τοῦ συγχρόνου ὁμωνύμου χωρίου. Λείψανα τειχῶν σφύζονται ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως (Προφ. Ἠλίας) καὶ εἰς τινὰς θέσεις τῆς κάτω πόλεως. Ἡ θέσις εἶναι φύσει ὄχυρά, ἐδέσποζε δὲ τῆς ἐξόδου τῶν Τεμπῶν καὶ ἤλεγχε τὴν ἐπὶ τοῦ παραρρέοντος Πηνειοῦ γέφυραν. Τάφοι εὐρέθησαν κατὰ καιροὺς εἰς τὰς παρυφᾶς τῆς πόλεως, ἰδίως εἰς τοὺς πρὸς Β χαμηλοὺς γηλόφους, παρά τὸν Πηνεῖον, μάλιστα δὲ περὶ τὸν λόφον «Ντάπη Ράχη», διὰ τοῦ ὁποῖου διέρχεται σήμερον ἡ ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἐκ Τεμπῶν πρὸς Όμόλιον καὶ Στόμιον (Τσαγέζι). Ἀκριβῶς εἰς τοὺς πόδας τοῦ λόφου αὐτοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων δεκάδων μέτρων ἀπὸ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ, ἔκειτο ὁ τυχαίως ἀνευρεθεὶς ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τάφος, ὁ περιέχων τὰ θαυμάσια χρυσᾶ κοσμήματα.

Όλίγον ὑψηλότερα, εἰς τὰ τοιχώματα τῆς γενομένης κατὰ τὴν διαπλάτυνσιν τῆς ὁδοῦ τομῆς παρετήρησα μόνις διαφανόμενα σπηλαιώδη ὀρύγματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἀπέδειξεν ἡ σκαφὴ αὐτῶν, ἦσαν τάφοι τῆς Πρωτογεωμετρικῆς περιόδου (Πί ν. 194 γ).

Ἀνεσκάφησαν ἐν ὄλῳ πέντε σπηλαιόσχημοι τάφοι εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ, ἔκτος δέ, τῆς αὐτῆς περιόδου, ἀλλὰ κτιστὸς θολωτὸς, κατεστραμμέ-

νος κατὰ τὸ πλεῖστον, ἠρευνήθη παρὰ τὴν θέσιν «Ρέμα Κολιαλῆ». Όλοι οἱ τάφοι ἦσαν μικρῶν διαστάσεων καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν οὐδόπως διέφερε τῶν ἄλλοθεν ἀγνώστων ἐν Θεσσαλίᾳ λαζευτῶν σπηλαιωδῶν ἢ θαλαμοειδῶν μυκηναϊκῶν τάφων· μόνον ἡ ὑπαρξὶς δρόμων ἦτο ἀδύνατον νὰ διαπιστωθῆ, λόγῳ τῆς ἀποκοπῆς τῆς κλιτύος κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς ὁδοῦ, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ὑπῆρξε πάντοτε στόμιον.

Ό πρῶτος τάφος (τάφος I) ἦτο ὠοειδῆς, διαστάσεων 1,85 X 1,10 μ., ὕψ. 0,95μ. Περιεῖχε τοὺς σκελετοὺς τεσσάρων νεκρῶν, μετὰ τὰς κεφαλὰς πρὸς τὸ νότιον τμήμα. Κτερίσματα : ἐπτὰ πῆλινα ἄγγεῖα (δύο πρόχοι, ἀμφορεὺς, θήλαστρον, κύπελλα), τέσσαρα χρυσᾶ κοσμήματα (δύο ἐλικοειδῆ καὶ δύο δακτυλιόσχημα), δύο μικραὶ ὀκτώσχημοι πόρπαι, μία περόνη, δακτύλιοι, κομβία, ξίφος σιδηροῦν κ.ἄ. (Πί ν. 195 γ).

Ό τάφος II περιεῖχε πέντε σκελετοὺς, μετὰ τὰς κεφαλὰς πάλιν πρὸς τὸ νότιον μέρος καὶ εἶχε διαστάσεις 2.35 X 1.47, ὕψ. 1.15μ., ἔσφζε δὲ καὶ λείψανα κτιστοῦ τοιχαρίου, ἀποφράσσοντος τὸ στόμιον. Δύο τοῦλάχιστον ἐκ τῶν σκελετῶν ἐφαίνοντο παραμερισμένοι πρὸς τὸ βάθος τοῦ τάφου (Πί ν. 195 α). Κτερίσματα : Δύο ὀκτώσχημοι πόρπαι, σιδηροῦν μονόστομον ἐγχειρίδιον καὶ τινὰ ἄλλα ἀσήμαντα ἀντικείμενα.

Ό τάφος III περιεῖχε τέσσαρας σκελετοὺς ἐν πλήρει τάξει καὶ ὀλίγα παραμερισμένα ὀστά· αἱ κεφαλαὶ τῶν σκελετῶν πάλιν πρὸς τὸ νότιον τμήμα. Διαστάσεις 2.12 X 1.75 (;), ὕψος 0.87μ. Κτερίσματα : Τρία ὀρειχάλκινα ψέλια, δύο μεγάλα ὀκτώσχημοι πόρπαι, χρυσοῦν δακτυλοειδῆς κόσμημα, περόνη χαλκῆ (πρβλ. Πί ν. 195 β), δακτύλιοι, σιδηρᾶ αἰχμῆ (Πί ν. 195 β).

Τάφος IV. Μέρος αὐτοῦ εἶχε καταστραφῆ κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς ὁδοῦ ἢ καὶ ἐσυλήθη ἀκόμη, διότι πλὴν ὀλίγων τεμαχίων μικροῦ στρεπτοῦ χαλκοῦ δακτυλίου, οὐδὲν ἄλλο κτερίσμα ἀνευρέθη, ἐλάχιστα δὲ ἦσαν καὶ τὰ ὀστά. Διαστάσεις 2.10 X 1.65(;), ὕψος 0.82μ.

Τάφος V. Λίαν ἐνδιαφέρων, ὡς διατηρῶν τὸ στόμιον, πλάτους 0.67μ. καὶ μήκους μόλις 0.45μ., πεφραγμένον διὰ λίθων, τοὺς ὁποῖους ἐκάλυπτεν ἐμπρὸς καθέτως ἐμπεπηγμένη πλάξ (0.87 X 0.68μ. πᾶχ. 0.06μ.). Διαστάσεις : 2.35 X 2.15, ὕψ. 1.00μ. περίπου. Δύο σκελετοὶ μετὰ τὰς κεφαλὰς πρὸς τὸ στόμιον, ἦτοι τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ τάφου. Κτερίσματα : Πέντε ἄγγεῖα, δύο χαλκᾶ στρεπτά καὶ θραύσματα ἄλλων, χαλκοῦς δακτύλιος καὶ πέντε σιδηροῖ, τρεῖς περόναι σιδηραῖ, μετὰ ἄγγειόσχημον κεφαλῆν, τεθραυσμένα.

Πάντες οί ἀνωτέρω τάφοι ἔκειντο πλησίον ἀλλήλων, ἀπετέλουν δηλαδή συστάδα. Ἡ μορφή τοῦ ἐδάφους καί ἡ πυκνή ἐκ θάμων βλάστησις ἐδυσχέραναν τὴν ἀναζήτησιν ἄλλων εἰς τὰ περίεξ. Οἱ τάφοι χρονολογοῦνται εὐχερῶς εἰς τὴν Πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐκ τῆς παρουσίας πλην τῶν χειροποιήτων ἀγγείων (Πί ν. 196α) (τὰ ὅποια, καίτοι συνεχίζουσιν παλαιότερας παραδόσεις, δὲν φέρουσιν γραπτὴν κόσμησιν καὶ δὲν χρονολογοῦνται ἄρα ἀκριβῶς) καὶ τυπικῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων (πρβλ. Πί ν. 195 γ). Ἡ θέσις τοῦ Ὀμολίου εἰς τὴν βόρειον ἐσχατιὰν τῆς Μαγνησίας καὶ εἰς τὰ ὄρια τῆς Θεσσαλίας, προσδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὰ ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν εὐρήματα, τὰ ὅποια φαίνονται στενῶς συνδεόμενα μὲ τὰ τοῦ νεκροταφείου τῆς Βεργίνας εἰς τὴν Μακεδονίαν καί, φυσικά, μὲ τὴν Μαρμαριανήν.

Ὁ τάφος VI ἦτο κ τ ι σ τ ὸ ς θολωτός, ἀλλὰ μικρὸν μόνον μέρος αὐτοῦ διατηρεῖτο· τὸ πλεῖστον εἶχε καταστραφῆ ἐκ τῆς ροῆς μικροῦ ρεύματος, τὸ ὅποιον διέρχεται ἀτραπὸς ἐκ τοῦ Ρέματος Κολιαλῆ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἀκρόπολιν. Τὸ σφῶζόμενον μήκος τοῦ τάφου ἦτο 2.30μ., τὸ δὲ κάτω μέρος τοῦ τοίχου ἐσφῶζετο κατὰ τὴν ΝΔ πλευρὰν μέχρις ὕψους ἐπτά δόμων καὶ παρουσίαζε ἰσχυρὰν πρὸς τὰ ἔσω ἐκφορὰν. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ διαπέδου εὐρέθησαν ὅσα παραμερισμένα ἐν σωρῶ (Πί ν. 196β), ἐλάχιστα θραύσματα ἀγγείων μονοχρώμων, τεμάχιον σιδηροῦ ἐγχειριδίου καὶ ψήγματα χαλκοῦ. Ὁ ὑποδειξας ὅμως τὸν τάφον χωρικός ἐβεβαίωσεν, ὅτι πρὸ τινων ἐτῶν εἶχεν ἀνεύρει ἐκεῖ ὀκτώσχημον πόρπην, τὴν ὅποιαν τελικῶς ἀπέρριψε. Ὡστε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ τάφου, ὁ ὁποῖος φαίνεται περίπου σύγχρονος πρὸς τοὺς λαζευτούς. Ἄλλ' ἢ ὑπαρξίς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει συγχρόνως διαφόρων τύπων τάφων κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν εἶναι διδακτικὴ· διότι ἀποδεικνύει ὅτι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους ἐξαρτᾶται ἡ δομὴ τοῦ τάφου καὶ ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ.

Καὶ τὰ νεκροταφεῖα τῶν κλασσικῶν χρόνων ἐξετείνοντο ἐπίσης παρὰ τὰ κράσπεδα τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἡ ἔρευνα ἡμῶν περιορίσθη εἰς δύο σημεία: α. Εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὑψώματος «Ντάπη Ράχη», κατὰ τὴν θέσιν «Κοκκινόχωμα», παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνεῖου καὶ β. πλησιέστερα πρὸς τὴν πόλιν, ἐντὸς τῶν ἀμπελώνων.

Εἰς τὸν πρῶτον τομέα ἀνεσκάφη κατ' ἀρχὰς τὸ ὑπολειφθὲν τμήμα τοῦ τάφου Α (Σ χ ε δ. 1), ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εἶχον εὐρεθῆ τὰ χρυσᾶ κοσμήματα. Ὁ τάφος ἦτο ἀπλοῦν ὄρυγμα ἐντὸς τοῦ

ἀργιλλώδους ἐδάφους, χωρὶς καμμίαν ἄλλην διαμόρφωσιν, ἐσφῶζετο δὲ τὸ πρὸς τοὺς πόδας τῆς νεκρᾶς τμήμα. Δύο ὑάλινα πολύχρωμα ἀλάβαστρα (Πί ν. 197 α) καὶ τμήματα τρίτου, ἀπλοῦς δίσκος χαλκοῦ κατόπτρου, μικρὰ μελαμβωφῆς ὕδρια, ληκύθιον κοσμοῦμενον διὰ δικτυωτοῦ (Πί ν. 197 β), πεντήκοντα καὶ πλέον ἀστράγαλοι προβάτου, ἦσαν τὰ ἐκ τοῦ τμήματος αὐτοῦ γενομένα εὐρήματα. Τὰ χρυσᾶ κοσμήματα εἶχον εὐρεθῆ προφανῶς εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ τάφου, παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος τῆς νεκρᾶς· ἂν αἱ διηγήσεις τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀληθεῖς, ὁ τάφος δὲν εἶχε μήκος μείζον τοῦ 1.50μ., τὰ δὲ περισωθέντα εἰς κακὴν κατάστασιν ὅσα ἀφήνουν νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι ἡ ἡλικία τῆς νεκρᾶς ἦτο μικρά. Ἐκ τῶν κοσμημάτων τὰ σπουδαιότερα εἶναι ζεύγος χρυσῶν ἐνωτίων μνηοειδῶν, ἀπαρτιζομένων ἐκ δύο κυρτῶν συννηωμένων ἐλασμάτων, ἐξ ἀλύσεων πεκτικῆς καὶ ἐπιθέτου περατοῦ ἵππου, ἐφ' οὗ περιστερά (μὴ σφῶζομένη εἰς τὸ ἕτερον) ἀπολήγουν εἰς λεοντοκεφαλὴν, ἔκκουν δ' ἕκαστον 16-17 γραμμάρια (Πί ν. 198α). Ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ ἐπιφάνεια κοσμεῖται διὰ κοκκιδωτῶν σχεδίων, ἀνθεμίων, ἐλικῶν, φύλλων, ροδάκων κλπ., ἀπαρτιζομένων σύνολον θαυμαστὸν καὶ ὡς σύνθεσις καὶ ὡς λεπτοῦργημα τορευτικῆς δεξιότητος. Πρόκειται ἀληθῶς περὶ ἀριστουργημάτων τῆς ἑλληνικῆς τορευτικῆς τῶν περὶ τὸ 400 π. Χ. χρόνων.

Ἐξ ἴσου σημαντικὰ εἶναι τρία χρυσᾶ μέταλλα, ἀπαρτιζόμενα ἐκ δύο μερῶν, τοῦ δίσκου, τοῦ ὁποῖου τὴν περιφέρειαν ὀρίζουν συνεχεῖς κοκκίδες, καὶ τοῦ ἐμβλήματος, τὸ ὅποιον εἶναι στερεὰ συγκολλημένον καὶ φέρει ἔκτυπον κεφαλῆς Ἀθηνᾶς Παρθένου κατ' ἐνώπιον. Διάμετρον 0.033, βάρος 5 γραμμάρια περίπου (Πί ν. 198β).

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου προέρχεται ἐπίσης ἄλυσις χρυσοῦ, μήκους 0,40μ., πεπλεγμένη ἐξ ὀκταπλοῦ λεπτοτάτου σύρματος, ἀπολήγουσα εἰς λεοντοκεφαλὴν καὶ πολλὰ ψήφοι χρυσοῦ ὄρου, ἔχουσαι σχῆμα ἀγγειδίου μετὰ ρόδακος ἄνω (Πί ν. 198δ) ἀφ' ἑνός καὶ ἀκανθοειδοῦς κοσμήματος ἀφ' ἑτέρου, παρεμβαλλομένου μεταξὺ τῶν ροδάκων. Συνολικῶς περιήλθον εἰς χεῖρας μας μόνον ἑξ ψήφοι ἀγγειόσχημοι μετὰ ροδάκων καὶ τμήματα τριῶν ἄλλων, ἐπίσης δὲ ἐπτά ἀκανθοειδῆ κοσμήματα καὶ τὸ ἀνθεμωτῶν πέρας τοῦ ὄρου· ἀναμφιβόλως ὅμως τὰ τεμάχια τοῦ ὄρου θὰ ἦσαν ἀρχικῶς πολὺ περισσότερα.

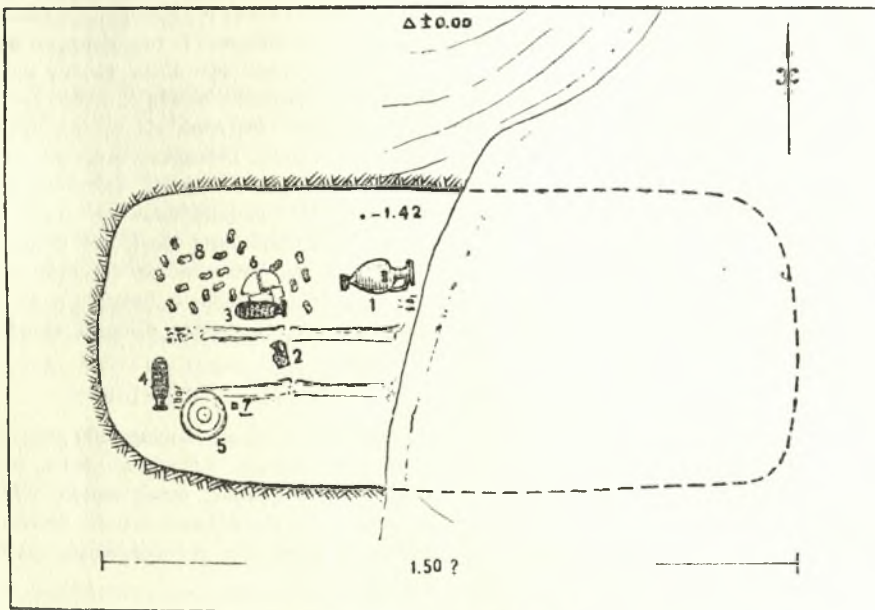
Ὁ τάφος Β ἀπέειχε τοῦ πρώτου τρία περίπου μέτρα, εἶχε τὸν αὐτὸν περίπου ἐξ Α πρὸς Δ προσανατολισμὸν καὶ τὴν αὐτὴν μορφήν. Περιεῖχε τὰ μόλις διακρινόμενα λείψανα κόρης, παρὰ τὴν

κεφαλήν τῆς ὁποίας εὐρέθησαν δύο χρυσᾶ ἐνώ-
τια μηνιοειδῆ, μικρὰ σχετικῶς καὶ φέροντα ἀ-
πλουστέραν κόσμησιν (ἀνθέμια κατὰ τὰ ἄκρα,
σπεῖραι κατὰ μῆκος καὶ ἐγκαρσίως εἰς τὸ μέσον).
Βάρος 2,5 γραμμάρια.

Παρά τὴν δεξιάν χεῖρα καὶ πρὸς τὸ στήθος
εὐρέθη δακτύλιος ἀργυροῦς, μὲ κινητὴν περι-
ᾶξονα σφενδόνην, ἀποτελουμένην ἐκ δύο δίσκων
ἐξ ὀρείας κρυστάλλου, συνηνωμένων διὰ πλακὸς
ἐκ lapis lazuli ἐνδιαμέσως. Οἱ ἐκ κρυστάλλου
δίσκοι κοσμοῦνται ἔσωθεν διὰ γλυφῶν, ἐντὸς
τῶν ὁποίων ἐχῆθη χρυσός· καὶ ὁ μὲν εἰς, ὁ μὲ
ῶν κυρτῆν, ἔχει παράστασιν τῆς Θετίδος

ρίσθησαν ἀπὸ τὸ λασπῶδες χῶμα καὶ κατὰ τὸ
πλεῖστον διελύθησαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐξαγωγήν,
δύο πελίκαι ἐρυθρόμορφοι μετὰ παραστάσεων
Ἀμαζόνων, μὴ διατηρούμεναι καλῶς, χρονολο-
γούμεναι δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ Ε' ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ
Δ' αἰ., πῆλινον εἰδῶλιον καὶ ἀστράγαλοι.

Οἱ λοιποὶ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἀνασκαφέντες
τάφοι (Γ, Δ, Ε, Ζ) δὲν ἀπέδωσαν ἄξια λόγου
εὐρήματα. Τοῦ τάφου Δ περιεσώθη τὸ σχῆμα τοῦ
σκελετοῦ, διότι τὰ ὀστᾶ ἦσαν καὶ ἐδῶ λίαν εὐ-
θριπτα· ἐλάχιστα ἀγγεῖα μελαμβαφῆ, μία χαλκῆ
πόρπη καὶ δύο δακτύλιοι εἰς σχῆμα κρίκων
ἀπλῶν, δύο κωδωνοειδῆ ἐξαρτήματα, ἦσαν τὰ

Σχεδ. 1. Ὄμολιον. Τάφος Α

ἐπὶ θαλασσίῳ ἵππῳ, φεροῦσης τὰ ὄπλα (κρά-
νος καὶ ἀσπίδα) εἰς τὸν Ἀχιλλέα (Πί ν. 198γ),
ὁ δ' ἕτερος, ἐπίπεδος τὴν ὄνιν, παράστασιν ἔρω-
τος ἐπὶ δελφίνοσ.

Τὸ κάλλος τῶν παραστάσεων εἶναι ἀνάλογον
πρὸς τὴν καταπληκτικὴν τεχνικὴν τοῦ ὄλου,
ἐξαίρεται δὲ περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀντίθεσιν
τοῦ χρυσοῦ ἐπὶ τοῦ βαθυκυάνου λίθου καὶ τὴν
ἐπίτασιν τῆς λάμπωσος διὰ τῆς κρυστάλλου.

Ὁ τύπος τοῦ δακτυλίου δὲν εἶναι ἀγνωστος,
ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ τεχνικὴ δὲν εἶναι ἀλλοθεν
γνωστῆ.

Ἄλλα εὐρήματα ἐκ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἦσαν:
ψῆφοι σφαιρικαὶ καὶ φυλλάρια χαλκᾶ ἐπίχρυστα
ἐξ ὄρμου, τὰ ὁποῖα μὲ πολλὴν δυσκολίαν διεχω-

μόνα ἀντικείμενα ἐντὸς τῶν τάφων. Ἄκαρποι
ἀπέβησαν δοκιμαστικαὶ τάφοι εἰς τὰ περίε.
Μόνον πλησιέστερα πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποτα-
μοῦ, ὅπου ἐντὸς τομῆς τῆς ἐπιχώσεως παρατηρή-
σαμεν στρῶμα καύσεως, ἡ δοκιμαστικὴ σκαφὴ
ὑπῆρξεν ἐπιτυχῆς. Ἀνεκαλύφθη δηλαδὴ ἡ θέσις
καύσεως νεκρῶν ἐκτεινομένης εἰς τὸ πλεῖστον
τῆς τάφρου, ἡ ὁποία εἶχε διαστάσεις 4.00 X 4.00 μ.
Τὸ κέντρον τῆς πυρᾶς κατελάμβανε μικροτέραν
ἐκτασιν καὶ ἐκεῖ ἀκριβῶς εὐρέθησαν ὀλίγοι λί-
θοι, ὄχι ὅμως κατὰ τινὰ σειράν. Εἰς τὸ δυτικὸν
ἄκρον τῆς τάφρου εὐρέθη τάφος κεραμοσκεπῆς,
περιέχων τὸν σκελετὸν γυναικὸς καὶ ὡς κτερίσμα-
τα ληκύθιον καὶ σκυφίδιον μελαμβαφῆ, δύο ὀρει-
χαλκίνας πόρπας, ζευγὸς ἀπλῶν δακτυλίων κατὰ

τήν δεξιάν χείρα. Ὁ τάφος χρονολογεῖται εἰς τὸ β' ἡμισυ τοῦ Δ' αἰ. π. Χ. καὶ πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ, ἀλλὰ πάντως ἦτο ὀλίγον προγενέστερος τῆς πυρᾶς, τὰ ἐκ τῆς ὁποίας εὐρήματα πρέπει νὰ χρονολογηθοῦν εἰς τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι σιδηρᾶ, ἀρίστης διατηρήσεως (προφανῶς εἰς τὴν διατήρησιν ἐπέδρασεν ἡ ἰσχυρὰ καύσις) καὶ εἶναι αἰχμαὶ δοράτων (9), μαχαιρίδια (7), μάχαιραι (2), λεπίδες ἐγχειριδίων (4), ἤλοι καὶ ἄλλα εἰς τεμάχια. Πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπιφάνεια διατηρεῖ τὸ τεφροκόκκινον χρῶμα τοῦ προσφάτως σφυρηλατηθέντος σιδήρου. Εὐρέθησαν ἐπίσης πόρπαι ὀρειχάλκιναι, τρία ἀργυρᾶ νομίσματα Λαρισιαίων (τῶν μέσων τοῦ Δ' αἰ. περίπου) καὶ ἓν χαλκοῦν, ἀλλ' εἰς στρώμα προγενέστερον τῆς πυρᾶς καὶ ἄλλα τινὰ ἀσήμαντα μικρὰ ἀντικείμενα.

Εἰς τὸν δευτέρον τομέα τῶν δοκιμῶν ἀνεσκάψαμεν τάφους, οἱ ὅποιοι εἶχον ἤδη συληθῆ ἢ ἐκινδύνεον νὰ συληθοῦν· ἐντὸς τῆς ἀμπέλου Ἀστερίου Χουλιάρια ἀνεσκάφη τάφος κτιστός κιβωτιόσχημος, διαστάσεων 2.06 X 10.5 μ., ὅστις εἶχεν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὴν διάνοξιν αὐλακος καὶ εἶχεν ἐρευνηθῆ λάθρα. Μόνον πρὸς τὸ δυτ. ἄκρον εὐρέθη τμήμα τῆς ἐπιχώσεως ἄθικτον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τεμάχια κρανίου καὶ τινὰ ἄλλα ὄστᾶ, ψῆφοι ὄρμου πῆλινου, ἐπιχρυσωμένοι καὶ χαλκᾶ φυλλάρια ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρμου, ἐπιχρυσὰ καὶ λίαν εὐθριπτα, αἰχμὴ σιδηρᾶ καὶ ἐπτὰ χαλκᾶ νομίσματα, ὧν τρία τοῦ Κασσανδρου. Κατὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τέλος εὐρέθησαν λύχνος πῆλινος καὶ ἄλλα τεμάχια ἀγγείου, ὡς καὶ κάτω σιαγῶν δευτέρου σκελετοῦ πιθανῶς.

Ἐπὶ τῶν τάφου, κατὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς ἀμπέλου, εὐρέθησαν δύο ἐνεπίγραφοι στήλαι, ἐξ ὧν ἡ μία φέρει τὴν ἐπιγραφήν Μενεκρατίδας/Μενεκράτειος, ἡ δ' ἑτέρα Ἐασικράτεια, γράμμασι τοῦ α' ἡμίσεος τοῦ Δ' αἰῶνος.

Ἡ τελευταία δοκιμὴ ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψώματος «Ντάπη Ράχη», ὅπου καὶ ὁ Ἀρβανιτόπουλος εἶχεν εἰκάσει ἐκ τῶν πολλῶν αὐτόθι κατεσπαρμένων κεράμων στῆγης οἰκοδόμημά τι. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀπεκαλύφθη τοῖχος ἐκ μεγάλων λίθων ἐκτισμένος, σφῶζόμενος εἰς μῆκος 4,65 μ. καὶ ἕτερος κάθετος πρὸς αὐτόν, μήκους 3,55 μ. Δυτικώτερον εὐρέθη λάξευμα ἐπὶ ὀγκώδους λίθου, παράλληλον πρὸς τὸν ἕτερον τῶν τοίχων. Ἐκ τῶν λειψάνων αὐτῶν δὲν συνάγεται ἀσφαλῶς ἡ φύσις τοῦ κτηρίου, ἀπαιτεῖται δὲ περαιτέρω ἔρευνα πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν πραγμάτων. Δυστυχῶς πλὴν τῶν ἀφθόνων τεμαχίων κεράμων οὐδὲν ἕτερον εὕρημα

ἐγένετο κατὰ τὴν δοκιμὴν, οὕτω δὲ καὶ ἡ ἡλικία τοῦ κτισματος παραμένει σκοτεινὴ (πιθανῶς ἀρχαὶ τοῦ Δ' αἰ. π. Χ.).

ΤΥΧΑΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ - ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΑΙ ΑΡΧΑΙΩΝ

1. Δημητριάς

Τάφος τῶν ὁσίων ρωμαϊκῶν χρόνων εὐρέθη τυχαίως ἐντὸς τοῦ κτήματος Νικολ. Νικολάου, παρὰ τὸ ἀρχαῖον τεῖχος καὶ πλησίον τοῦ μικροῦ πύργου τῆς λεγομένης «Πύλης τῶν Ἀμφωνῶν», εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ πρὸς Ἀλυκάς. Ὁ τάφος δὲν περιεῖχεν ἄξια λόγου κτερίσματα, ἐκαλύπτετο ὅμως ἀπὸ τὴν ἐνδιαφέρουσαν στήλην τῆς Σεκουνδας, ἡ ὅποια ἐξετέθη εἰς τὴν αἴθουσαν Ε τοῦ Μουσείου Βόλου.

Πλήθος τάφων τῶν αὐτῶν χρόνων καὶ τῶν Παλαιοχριστιανικῶν, εὐρέθη ἐξ ἄλλου κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς νέας ὁδοῦ, εἰς τὴν περιοχὴν μεταξὺ τῆς παλαιᾶς πυριτιδαποθήκης καὶ τοῦ φάρου. Οἱ τάφοι ἦσαν κτιστοὶ, κιβωτιόσχημοι οἱ πλείστοι, ἀλλ' ἐσημειώθησαν καὶ ταφαὶ ἐντὸς πίθων ἢ κεραμοσκεπεῖς τάφοι. Τὸν καθαρισμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἐποπτεῖαν τῶν ἐργασιῶν διανοίξεως τῆς ὁδοῦ ἀνέλαβεν ὁ Ἐπιμελητὴς Α. Λιάγκουρας, ὅστις θὰ ἐκθέσῃ ἀλλαχοῦ τὰ σχετικὰ πορίσματα.

2. Γλαύκη (Σαρτζιλάρ)

Ἐπὶ τοῦ Δ. Τσιτσούλη παρεδόθη μαρμαρινὸν γυναικεῖον ἄγαλμα, ἀκέφαλον, μετρίας τέχνης ἑλληνιστικῶν χρόνων, ὕψους σφῶζομ. 0.82 μ., εὐρεθὲν, κατὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ εἰς θέσιν «Κεφαλάρι», παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Γλαύκης.

3. Πλατύκαμπος (Τοπουζλάρ)

Ἐποδείξει τοῦ φιλαρχαίου ἱατροῦ τῆς Λαρίσης Γ. Θεοδώρου, παρελήφθη παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου Ἀλεξοπούλου μαρμαρινὴ στήλη ἑλλίπης τὴν στέψιν καὶ τὴν βάσιν, ὕψους σφῶζομένου 1.50 μ., πλάτους 0.60 μ. καὶ πάχους 0.13 μ., φέρουσα εἰς τὴν στενὴν πλευρὰν, γράμμασι τοῦ Ε' π.Χ. αἰ., ἐπίγραμμα, ἔχον οὕτω :

ΕΝΘΑΛΕ ΑΑΣΤΥΚΡΑ [----- (Ἐνθάδε Φ. Αστυκράτ ---
ΚΕΙΤΕΠΑΣΚΑΕΙΤΟΜ [----- (κεῖτ'
ΚΙΝΕΑΛΑΣ ΝΟΤΟΣ ΓΑΝ Ε]--- (Κινεάδας νότος γὰν ε---

Ἡ στήλη εὐρέθη εἰς θέσιν «Μαγούλα στις Γοῦρνες», περίπου 5 χιλιόμετρα δυτικῶς τοῦ χωρίου.

Παρὰ τὸ αὐτὸ χωρίον, περισυλλέξαμεν ἄφθονα ὄστρακα νεολιθικῶν ἀγγείων ἐκ τῶν παλαιῶν μεγάλης ἀποστραγγιστικῆς αὐλακος, ἡ

ὅποια διήλθεν ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ γνωστοῦ προϊστορικοῦ συνοικισμοῦ «Μαγούλα», ἀνατολικῶς τοῦ συγχρόνου συνοικισμοῦ (Πρβλ. Δ - Σ ἀριθ. 21).

4. Κραννών

Ἰπὸ τοῦ Θωμᾶ Σεργιτᾶ παρεδόθησαν δύο ἐπιγραφαί, εὑρεθεῖσαι εἰς τὴν θέσιν «Κάστρο», ὅπου ἡ ἀρχαία Κραννών.

Ἄμφότερα εὑρέθησαν ὀλίγον ἔξω τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως, ἐντὸς τοῦ ἀγροῦ τοῦ Μιχ. Ἀναστασίου :

α. Ἀντιφάνης Κρατίνου
Ἀρίστων Ἀρχίνου
ἀγορανομήσαντες
τὴν στοάν

Ἡ ἐπιγραφή εἶναι κεχαραγμένη ἐπὶ ἐντοπίου πορολίθου, ὕψους 0.285 μ., προερχομένου ἀσφαλῶς ἐξ αὐτῆς τῆς στοᾶς, ἀνάγεται δὲ εἰς τὸν Β' π. Χ. αἰῶνα. Τὰ ὄνόματα εἶναι γνωστά ἐκ Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν, ἐξαίρεσει τοῦ Πόλωνος, ὅστις εἶναι πιθανῶς υἱὸς τοῦ γυμνασιάρχου Πίθωνος (IG IX 460).

β. Ἐπὶ μαρμαρινῆς βάσεως, φερούσης ἄνω τὸρμον, ἑλλιποῦς πανταχόθεν σχεδόν, ἐπιγραφή (ὕψ. γραμ. 0,012-18' πιθανῶς τέλη τοῦ Β' αἰ. π. Χ.) :

Παρθ [ἐ ν ω ι ;]
Βανβικίαι
Ἀσυλο[ς ;]
Ἐργ [-----
ἐξάμεν ---]

Ἡ συμπλήρωσις εἶναι ὑποθετικὴ, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅπως ἀπορριπτέα ἢ ἀνάθεσις εἰς τὴν Βαμβυκίαν Παρθένον, τὴν ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ γνωστὴν ὡς «Συρίαν θεόν», τὴν ἄλλως ὀνομαζομένην Ἀτάργατιν ἢ Δερκετώ, τῆς ὁποίας ἡ λατρεία εἶχε διαδοθῆ καὶ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς ἑλληνιστικούς καὶ ρωμαϊκοὺς χρόνους.

5. Φθιώτιδες Θῆβαι

Ἰπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ Α. Λιάγκουρα ἀνεσκάφη τάφος τυχαίως ἀποκαλυφθεὶς πλησίον τῆς δημοσίας ὁδοῦ παρὰ τὴν θέσιν τῶν Φθιωτίδων Θηβῶν («Κάστρο» τοῦ χωρίου Μικροθῆβαι, τέως Ἀκιτσι), περιέχων χαλκὴν ὑδρίαν, ἐφθαρμένην πρὸς τὸ κάτω μέρος, ἀπλὴν καὶ σχεδόν ἄνευ κοσμήσεως.

6. Νέα Ἀγχιάλος

Ἰπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἐπιμελητοῦ ἀνεσκάφη δοκι-

μαστικῶς τμήμα λουτρῶνος τῶν ἐσχάτων ρωμαϊκῶν ἢ πρωίμων Παλαιοχριστιανικῶν χρόνων, πλησίον τοῦ νέου κτηρίου τοῦ Οἴνοποιείου Νέας Ἀγχιάλου, ἠρευνήθη δὲ ἐπίσης τὸ πρὸς τὸν νάρθηκα μέρος παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, τυχαίως ἐπισημανθείσης κατὰ τὴν διάρκειαν ἰσοπεδωτικῶν ἐργασιῶν διὰ μηχανικοῦ ἐκσκαφέως. Ἡ θέσις τῆς νέας βασιλικῆς, ἡ ὁποία εἶχε καταστραφῆ ὑπὸ πυρκαϊᾶς, εὑρίσκεται κατὰ τὸ ΝΑ ἄκρον τοῦ συγχρόνου οἰκισμοῦ, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων δεκάδων μέτρων ἀπὸ τῆς παραλίας

7. Φίλια Καρδίτσης

Κατὰ τὴν θέσιν «Χαμάμια» τοῦ χωρίου αὐτοῦ, τὸ ὅποιον κεῖται πρὸς νότον τῶν Σοφάδων, οἱ χωρικοὶ ἀνέσκαψαν τὸν ἀποθέτην ἱεροῦ, προφανῶς, ἀπὸ τῶν Γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων ἰδρυμένου, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα κατεσχέθησαν καὶ ἄλλων, παραδοθέντων ἡμῖν. Ἡ διατήρησις τῶν χαλκῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀγαλμάτια, πόρπαι, δακτύλιοι κλπ. εἶναι ἐκπληκτικὴ.

8. Ἅγιος Νικόλαος - Λουτροῦ (Καρδίτσης)

Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐσημειώθησαν ἐπίσης λαθραῖαι σκαφαί· περιορισμένη δοκιμαστικὴ σκαφή ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ Α. Λιάγκουρα, ἀποκαλύψασα τμήματα κτηρίου τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων (λουτροῦ, πιθανῶς), ὡς καὶ λείψανα παλαιότερα ἐντὸς δοκιμαστικῶν φρεατίων.

9. Μαγούλα Δεμερλί

Εἰς τὴν παρεῖαν βαθέος σκάμματος ἐπὶ τοῦ προϊστορικοῦ αὐτοῦ συνοικισμοῦ, ὁ ὁποῖος κεῖται εἰς ἀπόστασιν 500 μ. περίπου ΝΑ. τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Παλαιοφαρσάλου, συνελέγησαν ἄφθονα ὄστρακα ἀγγείων τῆς Ἀρχαίωτ. Νεολιθικῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πρῶμα (τῶν φάσεων «Πρωτοσέσκλον» καὶ «Προ-Σέσκλον»).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ρ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

*

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΦΘΙΩΤΙΔΩΝ ΘΗΒΩΝ
(ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ) 1961

Ἡ διενέργεια τῆς ἀνασκαφῆς εἰς τὰς Φθιωτίδας Θήβας (Νέαν Ἀγχιάλον) ἀνετέθη, ἀπὸ κοινοῦ, εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Γεώργιον Σωτηρίου καὶ τὸν Ἐπιμελητὴν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Παῦλον Λαζαρίδην.

Ἀτύχημα ὅμως, ἐπισυμβάν εἰς τὸν κ. Σωτη-

α. Ίωλκός. Στραματογραφική τομή, β. Άποψις της θέσεως τοῦ ἀρχαίου Ὀμολίου ἀπὸ Β. Εἰς τὴν κορυφὴν ἢ ἀκρόπολις, γ. Ὀμόλιον. Σπηλαιώδεις πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι

ΔΗΜ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Όμόλιον: α. Έσωτερικόν σπηλαιώδους πρωτογεωμετρικοῦ τάφου, β. Χρυσά κοσμήματα ἐκ Πρωτογεωμετρικῶν τάφων, γ. Πρωτογεωμετρικός ἀμφορεύς τάφου Ι (ἀριθ. Κ. 2550)

Όμόλιον: α. Πρόχοι οπισθόμητοι εκ σηλαιωδών Πρωτογεωμ. τάφων, β. Κτιστός θολωτός Πρωτογεωμ. τάφος παρά τὸ «Ρέμα Κολιαλῆ»

Όμόλιον: α. Τάφος Α. Πολύχρωμα ύλινα ἀλάβαστρα, β. Ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου Α

Όμόλιον: α-β. Τάφος Α. Χρυσούν ένώτιον (μέγεθος 2:1) καί χρυσούν μετάλλιον, γ. Τάφος Β. Δακτύλιος (μέγεθος 2:1 περίπου), δ. Τάφος Α. Όρμος χρυσού περιδεραιίου (ύψ. 0,0265 μ.)

ΔΗΜ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ